

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบรรดาอาชญากรรมร้ายแรงที่ยังคงปรากฏขึ้นต่อสายตาชาวโลกนั้น อาชญากรรมต่อมนุษยชาติเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่ร้ายแรงเหล่านั้น ความร้ายแรงของอาชญากรรมต่อมนุษยชาติไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อประเทศที่อาชญากรรมนั้นเกิดขึ้น แต่ยังสร้างความน่าสะพรึงกลัวให้แก่ประชาคมโลกด้วย เนื่องจากลักษณะโดยทั่วไปของอาชญากรรมต่อมนุษยชาติมักเกิดขึ้นในวงกว้างหรือมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เมื่อเกิดอาชญากรรมต่อมนุษยชาติในแต่ละครั้งจึงมีประชาชนบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนนับหมื่นนับแสนคน และในยุคปัจจุบันที่อาวุธยุทโธปกรณ์ได้ถูกพัฒนาให้ทรงอำนาจร้ายแรงขึ้น การทำลายล้างก็ยิ่งเป็นเรื่องง่ายแต่ความเสียหายกลับแผ่ขยายออกไปได้อย่างไม่อาจคาดคิด จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องสร้างหลักประกันให้แก่ประชาคมโลกเพื่อป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ และหากอาชญากรรมดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วก็ต้องสร้างความรับผิดชอบในทางอาญาของปัจเจกบุคคล เพื่อให้สามารถนำตัวผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา มาลงโทษได้

การให้คำจำกัดความที่ชัดเจนและครอบคลุมลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างหลักประกันและความรับผิดชอบในทางอาญาของปัจเจกบุคคล ดังนั้นในวันที่ 17 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 1998 ที่ประชุมทางการทูตแห่งสหประชาชาติของผู้แทนรัฐต่างๆ ในเรื่องการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี จึงได้ลงมติรับธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ(The Rome Statute of International Criminal Court) ด้วยคะแนนเสียงสนับสนุนของรัฐ 120 รัฐ จาก 161 รัฐที่เข้าร่วมประชุม โดยมีบทบัญญัติที่สำคัญประการหนึ่งในธรรมนูญกรุงโรมคือ ข้อ 7 ซึ่งให้คำจำกัดความ "อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ" ไว้ซึ่งแม้ว่าคำจำกัดความของอาชญากรรมต่อมนุษยชาติจะเคยถูกบัญญัติขึ้นแล้วนับแต่ช่วงสงครามโลกครั้งที่สองในธรรมนูญศาลทหารระหว่างประเทศที่นูเรมเบิร์ก (The Charter of International Military Tribunal at Nuremberg) และธรรมนูญศาลทหารระหว่างประเทศสำหรับตะวันออกไกล(The Charter of International for the Far East)

แต่คำจำกัดความดังกล่าวนั้นถูกกำหนดขึ้นโดยประเทศผู้ชนะสงคราม¹ จึงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าขาดความยุติธรรม และไม่ใช่ว่าศาลอาญาระหว่างประเทศที่แท้จริง ต่อมาคำจำกัดความของอาชญากรรมต่อมนุษยชาติก็ปรากฏขึ้นอีกครั้งในธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับอดีตยูโกสลาเวียและธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับรวันดา (The Statute of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia and the Statute of the International Criminal Tribunal for Rwanda) แต่ก็เป็นกรให้คำจำกัดความโดยอาศัยอำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ² เพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศให้เป็นไปตามกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ

คำจำกัดความของอาชญากรรมต่อมนุษยชาติในธรรมนูญกรุงโรม จึงนับว่าเป็นพัฒนาการก้าวสำคัญ เพราะเกิดจากการเจรจาตกลงร่วมกันระหว่างรัฐทั้งหมด 160 รัฐ ส่งผลให้คำจำกัดความดังกล่าวมีรายละเอียดที่ชัดเจนขึ้นมากกว่าบทบัญญัติก่อนๆ ที่เคยมีมา ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างรัฐถึงความรับผิดชอบในเรื่องอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงมีผลกระทบต่อสังคมระหว่างประเทศทั้งหมด นอกจากนี้ที่ประชุมทางการทูตฯ ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการสำหรับศาลอาญาระหว่างประเทศ (Preparatory Commission for the International Criminal Court (PCNICC)) ซึ่งมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือการจัดทำองค์ประกอบความผิด (Elements of Crimes) อันจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อศาลอาญาระหว่างประเทศในการตีความคำจำกัดความของอาชญากรรมต่อมนุษยชาติซึ่งอยู่ในธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศอีกด้วย³

ปรากฏการณ์ของความพยายามในการจัดทำคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงความสนใจของประชาคมโลกต่อปัญหาอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่ยังคงเกิดขึ้นและก่อความเสียหายร้ายแรงอย่างต่อเนื่อง และสำหรับประเทศไทยในฐานะที่ได้เข้าร่วมลงนามในธรรมนูญกรุงโรมแล้ว และอาจมีการให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีของธรรมนูญกรุงโรมต่อไปนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาว่ามีกฎหมายในประเทศที่สอดคล้องกับความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติแล้วหรือไม่

¹ Mahnoush H. Arsanjani, "Defining Crimes Against Humanity at the Rome Conference," *American Journal of International Law* 9, No.1, (1999): 43.

² Ibid.

³ Dieter Kastrup, "From Nuremberg to Rome and beyond: The Fight against Genocide, War Crimes, and Crimes Against Humanity," *Fordham International Law Journal* 23 (1999): 410.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- (1) เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดแรกเริ่มของความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่ปรากฏอยู่ในตราสารระหว่างประเทศต่างๆ ลักษณะความร้ายแรง ตลอดจนความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมต่อมนุษยชาติกับอาชญากรรมสงคราม และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์
- (2) เพื่อให้ทราบถึงทิศทางการพัฒนา และความพยายามในการให้คำจำกัดความอาชญากรรมต่อมนุษยชาตินับตั้งแต่ธรรมนูญศาลทหารระหว่างประเทศที่นูเรมเบิร์ก มาจนถึงธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศในปัจจุบัน
- (3) เพื่อศึกษาแนวคิดและแนวทางการตีความของศาลระหว่างประเทศ และศาลภายในประเทศต่อความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่เกิดขึ้น
- (4) เพื่อหาแนวทางและความเหมาะสมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อมนุษยชาติยุคปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์จากการให้คำจำกัดความตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ
- (5) เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่ปรากฏอยู่ในธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาวิวัฒนาการของคำจำกัดความอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ในด้านความแตกต่างของบทบัญญัติและการตีความปรับใช้โดยศาลระหว่างประเทศที่เคยมีมา ตามธรรมนูญศาลทหารระหว่างประเทศที่นูเรมเบิร์ก และธรรมนูญศาลระหว่างประเทศอื่นๆ ตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ รวมทั้งได้ศึกษาถึงการให้คำจำกัดความที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายภายในของบางประเทศโดยสังเขป ประกอบการพิจารณาแนวคำพิพากษาของศาลระหว่างประเทศและศาลภายในที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่อมนุษยชาติด้วย

โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะมุ่งวิเคราะห์ถึง คำจำกัดความตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นมิติใหม่ของความพยายามของประชาคมโลก

เพื่อร่วมมือกันหาทางป้องกัน และแก้ไขเยียวยาอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ จะได้ศึกษาถึงกฎหมายภายในของประเทศไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายอาญาทหาร พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.2457 พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ.2494 พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2495 และพระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530 ว่ามีบทบัญญัติที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติหรือไม่ เพียงใด

สมมติฐานของการวิจัย

การกำหนดคำจำกัดความของ “ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ” ให้ชัดเจนและครอบคลุม การกระทำความผิดได้อย่างกว้างขวาง จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในฐานความผิดและการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ทำให้ทราบถึงแนวคิดแรกเริ่มของความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่ปรากฏอยู่ในตราสารระหว่างประเทศต่างๆ ลักษณะความร้ายแรง ตลอดจนความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมต่อมนุษยชาติกับอาชญากรรมสงคราม และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์
- (2) ทำให้ทราบถึงทิศทางการพัฒนาและความพยายามในการให้คำจำกัดความอาชญากรรมต่อมนุษยชาตินับตั้งแต่ธรรมนูญศาลทหารระหว่างประเทศที่นูเรมเบิร์กมาจนถึงธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศในปัจจุบัน
- (3) ทำให้ทราบถึงแนวคิด และแนวทางการตีความของศาลระหว่างประเทศ และศาลภายในประเทศต่อความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่เกิดขึ้น
- (4) ทำให้ทราบถึงแนวทางและความเหมาะสมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อมนุษยชาติยุคปัจจุบัน
- (5) เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติที่ปรากฏอยู่ในธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของประเทศไทย

- (6) เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ในวิชากฎหมายอาญาระหว่างประเทศ และเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยในการปรับปรุงกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย